

Visitasmelding
LØVSTAKKSIDEN
MENIGHET

2. – 7. februar 2016

Løvstakksiden menighet
- et *HJEM* i ditt nærmiljø

Velkommen biskop Halvor Nordhaug

Løvtakksiden menighet vil ønske biskop Halvor Nordhaug velkommen til visitas i vår menighet.

Fra 2.-7. februar 2016 skal biskopen få et innblikk i arbeidet som Løvtakksiden menighet har her på Løvtakksiden. Han skal besøke skolen, foreninger og lag, møte stab og frivillige i menigheten vår og gi oss råd til fornyelse og vekst i arbeidet.

Det er første gang Løvtakksiden menighet har bispevisitas etter at Solheim sokn og St.Markus sokn ble slått sammen i 2003. Denne visitasmeldingen er et forsøk på å presentere vår menighet, rapportere om arbeidet og ikke minst inneholder den tanker om strategi for menigheten fremover.

Vi deler visjonen biskopen og bispedømmet har: *Saman vil vi ære Den treeinige Gud – ved å forkynne Kristus, byggje kyrkjelydar og fremje rettferd.* Med alle husene og leilighetene på Løvtakksiden, har menigheten vår hatt som visjon at Solheim og St.Markus kirker kan være et åndelig hjem i nærmiljøet. Vi ønsker å bygge gode og varme relasjoner til mennesker slik at folk kan føle tilhørighet og fellesskap til vår menighet. Solheim og St.Markus kirker står plantet midt i et svært boligområde og bærer vitnesbyrd om at det finnes en himmel over livene våre. Vi skal få være med å formidle Guds store kjærlighet gjennom ord og handling på Løvtakksiden.

Vi ser fram til inspirerende og gode dager sammen med vår biskop!

Løvtakksiden menighet

PROGRAM FOR VISITASEN

INNHold:

VELKOMSTORD	3
PROGRAM FOR VISITASEN	5
KORT HISTORISK RISS SIDEN FORRIGE VISITAS	6
FORHOLDENE I LØVSTAKKSIDEN SOKN	9
RÅD OG ANSATTE	13
DET ÅNDELIGE LIVET I LØVSTAKKSIDEN MEN	15
PLANER, STRATEGI OG MÅL	21
RAPPORT FRA BKF	25
SLUTTORD OG KONKLUSJON	29

TIRSDAG 2. FEBRUAR

0900 møte med staben i menighetssalen i Solheim kirke
 1000 samtaler med prester, diakon og kantor
 1200 lunsj med staben
 1245 samtalene fortsetter
 1345 kontorvisitas og befarung tilbygget Solheim og arbeidsforhold ved BKF
 1700 middag med BIM i menighetssalen St.Markus kirke
 1800 møte med menighetsrådet i BIM

ONSDAG 3. FEBRUAR

0900 omvisning Løvtien
 0930 besøke en klasse i KRLE med spørsmål/samtale på Ny Krohnborg skole
 1100 omvisning på Ny Krohnborg kultursenter og møte med kommunen ved byråd
 1200 besøke Hyggestunden/Eldretreff
 1400 spasertur til Strax-huset og nye boligområde langs Damsgårdsveien
 1500 middag i Miljøstuen og møte med etatt for boligforvaltning og få orientering om kommunale boliger
 1600 møte Bærekraftig liv Løvtakken
 1800 Kveldsgudstjeneste i Solheim kirke
 1900 Medarbeiderfest i menighetssalen i Solheim kirke

TORSDAG 4. FEBRUAR

0900 Møte med prostiets prester i menighetssalen i St.Markus kirke
 1130 lunsj med prostiets prester
 1230 møte med ansatte og sentrale medarbeidere innen trosopplæring og diakoni
 1800 møte med konfirmanter og ungdom i menighetssalen i St.Markus kirke
 1900 Samrådsmøte med menighetsråd, stab og BKF.
 Gjennomgang av visitasmeldingen i menighetssalen i Solheim kirke

SØNDAG 7. FEBRUAR

1100 Visitasgudstjeneste i St.Markus kirke (Løvtakksiden menighet og BIM)
 1230 Kirkekaffe og biskopens visitasforedrag

KORT HISTORISK RISS SIDEN FORRIGE VISITAS

SISTE VISITAS

Solheim menighet og St.Markus menighet ble slått sammen til en menighet 1. januar 2003. Den nye menigheten ble kalt Løvsstakksiden menighet. Det har ikke vært visitas i Løvsstakksiden menighet siden sammenslåingen. Forrige visitas i St.Markus menighet var i 1992 ved biskop Per Lønning og i Solheim menighet i 2002 ved biskop Ole D. Hagesæther.

Noen av de viktigste sakene som ble drøftet under biskop Ole D. Hagesæthers visitas 2002 var sammenslåingen av Solheim og St.Markus menigheter, samt oppstart av Bergen Internasjonale menighet.

LØVSTAKKSIDEN MENIGHET 2003-2016

Den nye menigheten har hatt to prester i fulle stillinger, sokneprest og kapellan, inntil juni 2015. Da ble kapellanstillingen redusert til 70% i Løvsstakksiden menighet kombinert med 30% stilling prest i Bergen Internasjonale Menighet.

Staben i BKF bestod i de første årene av fulle stillinger men etter omstrukturering i BKF, er det blitt flere deltidsstillinger. I tillegg hadde menigheten tilsatt barnehagestyrer og barnehageassistent. Barnehagen er nå blitt lagt ned. En utfordring har vært kontorforholdene i Solheim kirke som har vært svært mangelfulle.

Løvsstakksiden menighet er en spennende menighet med en sammensatt befolkning. Her finner vi langtidsboende medlemmer, mange kommunale boliger samt et stort innslag av flerkulturelle. I tillegg er det mange studenter som bor i hybler uten boligadresse. De små leilighetene på Løvsstakksiden gjør at småbarnsforeldre flytter fra området, og det er stor gjennomtrekk i befolkningsmassen. Det

lave elevtallet, ca 350 barn fra 1.-10. klassetrinn på en befolkning på over 9 000, har gjort at det har vært utfordrende med barne- og ungdomsarbeid. Samtidig har Bergen kommune satset tungt i nærområdet med fornyelse av Ny Krohnborg skole og bygging av et bydelssenter. Det gamle industriområdet rundt Damsgårdssundet er ombygd til boligfelt der man forventer å huse over 1500-2000 nye beboere rundt St.Markus kirke. Fra å være et område med mye negativ omtale er Løvsstakksiden iferd med å bli et attraktivt sted å bo.

Hvordan har Løvsstakksiden menighet møtt disse stadige forandringene i nærmiljøet? Vi har satset på å ha et åpent og godt forhold til nærmiljøet. Gjennom menighetsblad og en del aktiviteter har menighet profilert seg som kirke som bryr seg og er engasjert seg i forholdene til befolkningen. Vi har deltatt aktivt under Løvsstakksidene. Vårt uoffisielle slagord har vært: *Løvsstakksiden menighet - et hjem i ditt nærmiljø!* Gjennom menighetsblad og avisartikler har vi arbeidet for at småbarnsforeldre kan bosette seg i området over lengre tid. Vi har vært opptatt med at området må ha en differensiert boligstruktur og unngå hyblifisering. Vi har også erfart viktigheten av et godt samarbeid med Bergen Internasjonale Menighet, Den Kinesiske Kristne Forening i Bergen, Frelsesarmeen i Solheimsviken og flere andre aktører og Bergen kommune.

De kirkelige aktivitetene har gått sin gang etter sammenslåingen der gudstjenester har vært likt fordelt mellom Solheim og St.Markus kirker. Etterhvert har vi profilert Solheim kirke mer som en familiekirke med aktiviteter for de minste. St.Markus kirke har blitt en mer internasjonal kirke, der Bergen Internasjonale Menighet og den Kinesiske Kristne Forening i Bergen

holder til i tillegg til Diakonater i St.Markus og ungdomsklubben. Sammen med Bergen Internasjonale Menighet har menigheten gjort en stor diakonal innsats.

De siste årene har vi sett at den eldre befolkningen i området begynner å tynnes ut, mens yngre flytter inn i området. De diakonale utfordringene i området er store. Det er over 500 kommunale boliger med store behov. Levekårsundersøkelsen viser at Løvsstakksiden ligger lavest når det gjelder inntekt. Strax-huset ligger ved Puddefjordsbroen og mange rusavhengige bor i de kommunale boligene i vårt nærområde. Mange innvandrere har integreringsbehov. Menigheten vår har gjort en stor diakonal innsats med språkundervisning, internasjonal kvinnegruppe, besøkstjeneste og tilbud om billig middag i nærmiljøet.

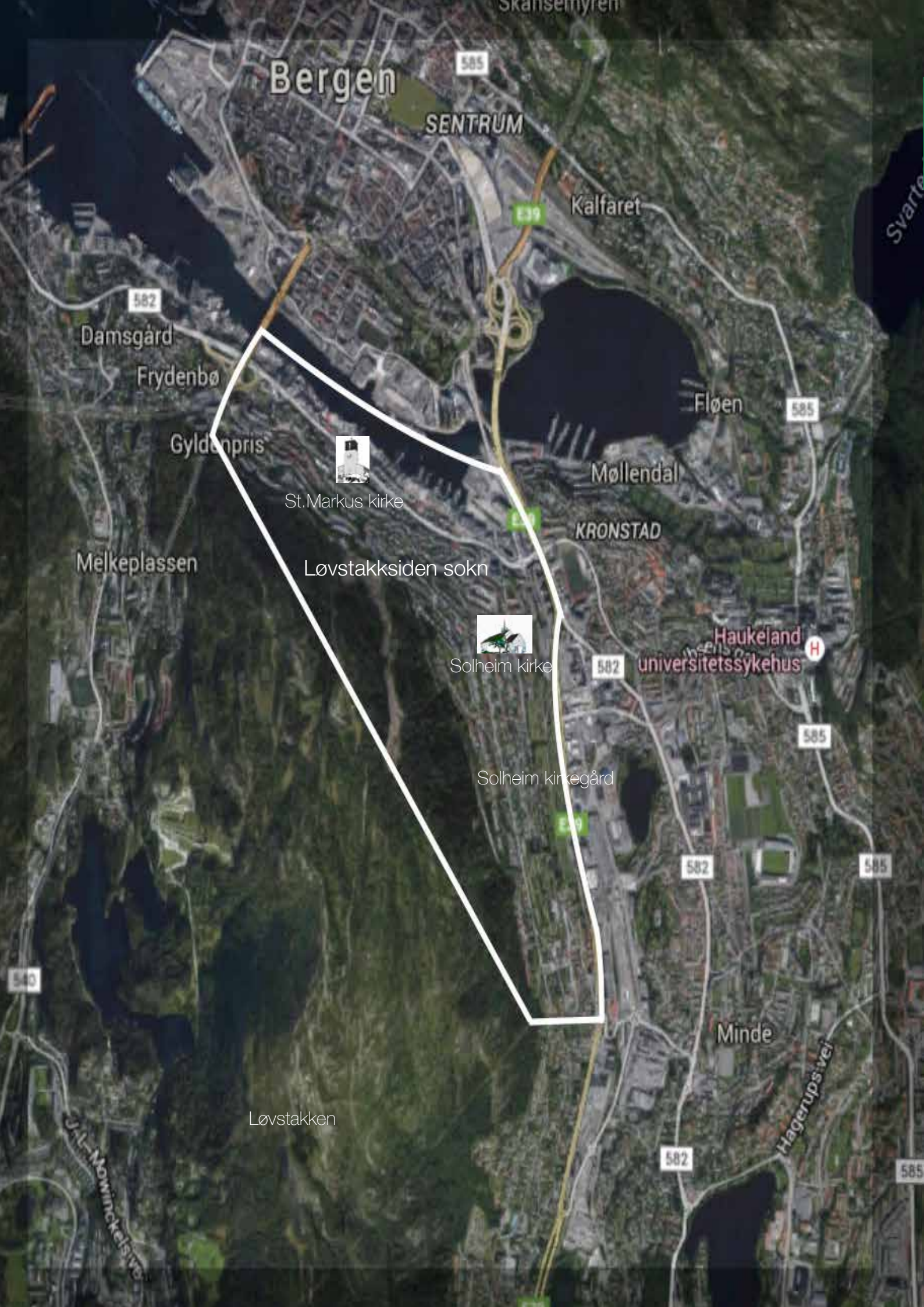
Fokus på miljø og forurensing har vært et viktig tema særlig de siste årene. Bergens mest trafikkerte veikryss og innfallsåre, Danmarks plass, ligger i vårt nærmiljø. Forurensingen og luftkvaliteten er et stort problem. Menigheten vår har et godt samarbeid med Bærekraftige liv der vi samarbeider om vegetarmiddag og et bærekraftig nærmiljø.

Løvsstakksiden menighet er plantet i et område med umettelige behov og utfordringer. Skal vi være en kirke med troverdighet, trenger vi både ansatte og frivillige til å gjøre en forandring i nærmiljøet.

Kirkens oppgave og prioriteringer må alltid være å nå ut til de mest trengende:

Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg. Mt.25,45.

FORHOLDENE I LØVSTAKKSIDEN SOKN

HISTORIE

Løvstakksiden har en interessant og spennende historie. Området rundt Damsgårdssundet var starten på industrialiseringen i Norge. Fra 1850-1950 var skipsverftene i Solheimsviken et av lokomotivene i moderniseringen av Norge og bidro sterkt til at Norge ble en skipsnasjon. Fra Solheimsviken til Laksevåg lå verftene, mekaniske verksted og fabrikker tett i tett og var blant de største arbeidsplassene i Bergen. Arbeiderne bodde i mindre leiligheter på Gyldenpris, mens funksjonærer bodde i eneboliger på Solheimsiden.

Den store utbyggingen av Løvstakksiden skjedde i etterkrigsårene da man fikk høyblokker med flere enheter. Ny Krohnborg skole ble bygget i 1927 og hadde over 1800 elever. St.Markus kirke ble vigslet i 1939 og var en kirke for arbeiderne. Solheim kirke ble vigslet i 1956 etter betydelig dugnad.

Etterhvert som skips- og verkstedindustrien ble nedlagt fra 1970-årene og fremover, har boliger overtatt de områdene langs Damsgårdssundet som før var fabrikker.

Bergen kommune har siden 2000 hatt et prosjekt kalt *Ny Energi rundt Damsgårdssundet* der de i samarbeid med BOB har omgjort fabrikklokaler til høyblokker langs sundet. De nye og moderne høyblokkene er ennå ikke fullt utbygget, men har skapt en fornyelse av området. Når den nye gangbroen *Småpudden* ved St.Markus kirke blir ferdigstilt i 2016, blir det kort vei til sentrum og enda mer attraktivt å bo på Løvstakksiden.

Bergen kommune har også pusset opp Ny Krohnborg skole og bygd et bydelssenter for kultur og idrett. I tillegg har kommunen laget Løvstien langs fjellet Løvstakken til rekreasjon og fritid.

GEOGRAFI

Løvstakken er ett av de syv fjellene i Bergen. Løvstakksiden ligger vendt mot sentrum med utsikt til Fløyen og Ulriken. Løvstakksiden sokn har Puddefjordsbroen som grense mot nord og Mindekrysset i sør. Solheim kirkegård ligger i sør og dekker et stort område. Danmarksplass er innfartsåren fra sør og er preget av mye trafikk og i perioder mye luftforurensing. Her ligger flere boligblokker langs hovedveien men de fleste høyblokkene ligger nord ved St.Markus kirke, mens det er mer eneboliger ved Solheim kirke. Mange eneboliger på Solheimsiden er seksjonert til utleieboliger.

NÆRINGSLEV

Innerst i Solheimsviken finner vi en av de største arbeidsplassene i Bergen foruten Haukeland sykehus. Ca. 4000 personer har sitt daglige virke i ulike kontor innerst i Solheimsviken, både DnB, Storebrand og G.C. Rieber er viktige aktører i området. Butikkene ligger i Solheimsgaten ved Danmarskplass. Avisen Dagen har sine lokaler i Solheimsgaten.

OFFENTLIGE INSTITUSJONER

Ny Krohnborg skole med ca. 350 elever fra 1.-10. klassetrinn er den eneste grunnskolen som ligger i soknet. I tilknytning til skolen er det et bydelssenter med idrett og kultur. Ellers er det fire barnehager og tre SIB studenthjem. Vi har to institusjoner for de eldre: Solheim alderspensjonat og Gyldenpris Serviceboliger. Legevakten i Bergen har nylig flyttet til Solheimsviken og NAV-kontorene i Årstad bydel ligger også her.

DEMOGRAFI

Løvstakksiden sokn har 9003 beboere pr.01.01.2015. Medlemmer i DNK er 4844 pr.01.12.2015.

Den eldre befolkningen som kjøpte leiligheter og bygde hus i etterkrigsårene har begynt å tynnes ut. Vi har et generasjonsskifte på gang. Gledelig er det at en del yngre har valgt å slå seg ned med sine familier.

Alderssammensetningen i befolkningen er interessant. Det er relativt mange barn fra 0-5 år. Men når de kommer til tenåralsalderen, er 2/3 av aldersgruppen flyttet. Mange unge flytter fra området når de får barn, eller flere barn fordi boenhetene blir for små for familiene. Noen opplever også nærområdet som utrygt for barna pga at rusede personer er synlige i gatene. Den største gruppen av mennesker er i aldersgruppen mellom 20-40 år.

28% av befolkning har flerkulturell bakgrunn; 16% fra Europa og 12% fra Asia eller Afrika. Over 50% av barna på Ny Krohnborg skole har foreldre som er flerkulturelle.

I enkelte strøk dominerer de kommunale boligene. 15% av eiendomsmassen eller ca. 500 leiligheter er kommunale boliger. De som bor i kommunale

boligene er asylanter, nye innvandrere, de som sliter med rusproblematikk, uføretrygdede eller andre som er avhengig av støtte fra NAV.

Mange eneboliger er bygget om til hybelhus. Foruten tre SIB studenthjem er det mange studenter som bor i hybler i nærområdet. Gruppen med studenter er vanskelig å tallfeste siden mange ikke har meldt flytting.

Mange arbeidere fra Øst Europa bor også i disse oppdelte leilighetene. De bor trangt og er i Norge hovedsaklig for å arbeide.

NYTT BOLIGOMRÅDE

De siste årene er et nytt boligområde kommet til med mange nye høyblokker langsmed Damsgårdssundet. Disse høyblokkene rommer fra 30-80 leiligheter. For øyeblikket er det ca. 18 høyblokker som er ferdigstilt og flere nye kommer til. Treet, verdens høyeste trehus, ligger ved Puddefjorden og er innflyttingsklart. Disse nye, moderne leilighetene er forholdsvis dyre, så de som kjøper seg inn er en mer økonomisk ressurssterk gruppe. Vi finner yngre

pensjonister, familier med småbarn og unge voksne i arbeid. Vi vil antagelig få en økning av medlemsmassen i Løvestakksiden menighet, men det er litt tidlig å si hvor mange. Ofte tar det litt tid før medlemsregisteret blir oppdatert ved flytting.

LEVEKÅRSUNDERSØKELSE

I 2011 gjorde Bergen kommune en grundig levekårsundersøkelse. Særlig Solheim nord (fra Danmarks plass til Gyldenpris) skåret lavest i de fleste målinger. Solheim nord har lavest medianinntekt i Bergen, nest størst barnefattigdom, mest sosial hjelp til unge, nest størst barnevernstilfeller, nesten lavest utdanning, høyest andel kommunale boliger, høyest kriminalitet og nest høyest andel flerkulturelle. Levekårsundersøkelsen viser at det er store sosiale utfordringer på Løvestakksiden.

Løvestakksiden har tidligere hatt et dårlig rykte med mange sosiale problem. I sin tid ble den kalt for *Blodbyen*. Heldigvis har man etterhvert fordelt de kommunale boligene på flere bydeler og rusmisbrukerne er ikke så dominerende i gatebildet som de en gang var.

MILJØ OG TRAFIKK

Siden Danmarks plasskrysset er innfallsåren til sentrum fra sør, er det stor trafikk og forurensing. Likeså Mikael Krohngate fra Danmarks plass til Puddefjordsbroen. Når værforholdene ikke er gode, blir det høye og helsefarlige verdier på forurensing. Særlig astmatikere og allergikere lider og må være innendørs. Det har ført til at det er blitt et sterkt engasjement for ren luft i nærmiljøet. Likeledes står Bærekraftige liv sterkt på Løvestakksiden.

Selv om Løvestakksiden har mange utfordringer, så er det flyttet inn en del yngre familier som sier at de ønsker å bo her og ser det som positivt at det er et fargerikt fellesskap i nærmiljøet. Barna lærer seg å bli tolerante i møte med mennesker fra andre kulturer og får medfølelse med de som sliter. Løvestakksiden har en felleskaps- og solidaritetsfølelse som du kanskje ikke finner andre steder i Bergen. Slike holdninger lover godt for fremtiden til Løvestakksiden.

RÅD OG ANSATTE

STABEN

Mariko Takei Myksvoll
Kantor i 70 %

Kari K. Vestbøstad
Diakon i 50 % i Løv og 50 % i BIM

Annicken Gildernes
Kirketjener i 50 %

Heidi Husevåg
Menighetspedagog i 15 %
frivillighetskoordinator 10 %
(midlertidig)

Solveig Sjursæther
Administrasjonsleder 60 % og
frivillighetskoordinator 40 %

Arnulf Sandvik
Sokneprest i 100 %

Kristin Lødøen Hope
Kapellan i 70 % og 30 % i BIM

Steffen R. Wulfsberg
Vikar administrasjonsleder 60 %
og vikar frivillighetskoordinator 40 %

MENIGHETSRÅDET

FASTE MEDLEMMER:
leder:
Berit Eggen Solstad, 47

nesteleder og fellestrådsrepresentant:
Anders Baste Revheim, 41

Sven Gudmund Hinderaker, 53

Hans Teige, 67

Ragnvald Jakobsen, 51

Andreas Vistnes, 57

Almaz Mulugheta Beyene, 53

Anne Ansnes Hageberg, 41
.....

VARAMEDLEMMER:

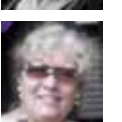
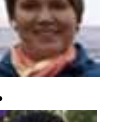
William Udvid Shah, 34

Carolina Valenzuela Vargas, 53

Anne Karin Rudjord Unneland, 61

Ann Kristin Sandvik Heggholmen, 63

Anne Line Tufteland Kroken, 29

DET ÅNDELIGE LIVET I LØVSTAKKSIDEN MENIGHET

GENERELL VURDERING

Løvstakksiden menighet er Kristi legeme på Løvstakksiden. Det gir perspektiv og viser viktigheten av det arbeidet som drives i vår menighet.

Jesus har gitt befalingen i Mt.28,19-20: gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper..., idet dere lærer dem.... (fritt oversatt etter grunnteksten). Målet for menighetens virksomhet må være å gjøre mennesker til Kristi etterfølgere.

Gudstjenesten er menighetens hovedsamling og navet i vår virksomhet. Vi har som mål at de mange aktiviteter som drives i vår menighet må føre til et vitnesbyrd om Kristi kjærlighet, avhjelpe nød, fremme tro og mennesker blir en del av gudstjenestefellesskapet.

Etter sammenslåingen av St.Markus og Solheim menigheter i 2003, ble antallet gudstjenester og fordelingen av disse opprettholdt. Det har ikke vært en gudstjenesteforordning for Løvstakksiden menighet. Sokneprest og kapellan har hatt en turnus med gudstjenester tre av fire søndager i måneden vekselvis mellom kirkene. Etter at ny kapellan ble tilsatt i 2015, er stillingen knyttet til Løvstakksiden menighet redusert til 70% og 30% i Bergen Internasjonale Menighet. Tap av ressurser fører til nedbemanning, færre gudstjenester og mindre tid til å prioritere andre viktige oppgaver.

Løvstakksiden er et område i stadig forandring. Generasjonen som har bodd her lengst og som hadde en tilhørighet til stedet, er i ferd med å minke drastisk. Nye småbarnsfamilier har flyttet inn med en løsere tilhørighet til området og kirken. Samtidig har den

flerkulturelle befolkningen stadig økt. Det er fortsatt store sosiale utfordringer knyttet til alle de kommunale boligene.

Løvstakksiden menighet har vært en tradisjonelt drevet menighet med bredt tilbud til alle aldersgrupper. Men utviklingen i nærmiljøet og demografien tilsier at vi må tenke nytt om arbeidet vårt i et samfunn som stadig forandres.

Det er en god fast kjerne av gudstjenestedeltagere. Fordi det er få barn i soknet, går det ut over dåpsantallet og antall konfirmanter. Det går igjen utover antall deltagere på gudstjenester. Imidlertid er det som kjenner vår menighet alle aktivitetene som drives i vår regi. Vi har også fokusert og satset på nærmiljøet. Vår visjon er at Løvstakksiden menighet kan bli et hjem for alle i nærmiljøet. Gjennom alle aktivitetene i menigheten har vi stor kontaktflate.

Det er vanskelig å måle tros- og åndsliv i en menighet. Menigheten har lagt vekt på flere lavterskeltilbud for å bygge relasjoner til flere enn dem som går på gudstjenester.

Vi opplever at vi får bety mye for mange, og at kirken er viktig for mange mennesker.

Jesus virket blant de syke, de utstøtte, syndere og flerkulturelle. Han fikk komme med det glade budskap og gav mennesker håp. Vi tror at vi også kan få være med i dette arbeidet på Løvstakksiden.

DET KIRKELIGE ARBEIDET

STATISTIKK - NØKKELTALL

	2006	2012	2013	2014	2015
Medlemmer DNK	5107	4899	4891	4853	4844
Innmeldinger	1	2	1	2	4
Utmeldinger	20	15	17	39	53
Dåpshandlinger	27	21	20	15	26
Herav antall døpte som er bosatt i soknet	15	15	15	12	18
Vigsler	2	2	6	2	3
Forbønnshandlinger for borgerlige inngåtte ekteskap	1	0	2	0	1
Gravferder	88	70	50	42	50
Konfirmerte	16	6	5	11	9
Gudstjenester, søn- og helligdager	127	125	127	124	122
Deltakere, gudstjenester søn- og helligdager	5987	4628	4934	4874	5537
Gudstjenester, utenom søn- og helligdager	19	38	34	27	24
Deltakere, gudstjenester utenom søn- og helligdager	674	891	1065	1165	1024
Nattverdsdeltakere, gudstjenester med nattverd	2624	2441	2146	1811	2013
Deltakere, julaftensgudstjenester	215	165	193	110	137
Kirkeofringer (offer/kollekt i kirken) totalt	240435	177625	148512	183357	
Kirkeofringer (offer/kollekt i kirken) totalt til egen virksomhet	188298	106998	106646	37792	

GUDSTJENESTER

Antall gudstjenester er forholdsvis høyt i Løvestakksiden menighet. Vi har to kirker med lik fordeling av gudstjenester. Siden 2007 er også Bergen Internasjonale menighet sin registrering tatt med i vår kirkebokføring. Bergen Kinesiske Kristne forening, som har sitt utspring fra BIM, har gudstjeneste på lørdager og er tatt med i tallet for gudstjenester utenom søndager og helligdager.

Kirkesøkningen har vært stabil de siste årene, men med lite dåp og få konfirmanter slår det fort ut i antall deltagere. Ellers er det lav gudstjenestedeltagelse i høytidene, siden de fleste som bor på Løvestakksiden har familietilhørighet andre steder. Vi har opprettholdt gudstjenestetilbudet, noe som har medført en stabil kjerne gudstjenestedeltagere. Siden sammenslåingen mellom Solheim og St.Markus menigheter, har det ikke vært utarbeidet en fast gudstjenesteordning.

De fleste gudstjenester er høymesser med nattverd. Nattverdsdeltagelsen har vært høy. Familiegudstjenester har vi hatt fem ganger i året; fire i Solheim kirke og en i St.Markus. Vår festen i begynnelsen av juni er menighetens felles avslutning for vårsemesteret. I Solheim kirke har vi felles gudstjeneste med feiring av høsttakkefest. Forbønns-gudstjeneste har vi to ganger i året.

Kirkekaffe etter gudstjenesten har vært viktig for å skape fellesskap og sosial tilhørighet. Denne tjenesten går mer eller mindre på rundgang blant de

som er ofte på gudstjenestene. Vi har også vanligvis medliturger som er aktivt med i gjennomføringen av gudstjenesten. I de fleste gudstjenester bruker vi forsangere som deltar med sang.

Et gudstjenesteutvalg var med å utarbeide en grunnordning for høymessen. Det er en utfordring å få nok frivillige til å engasjere seg i gudstjeneste-arbeidet, men de som er med er svært trofaste.

Høsten 2014 begynte vi med fellesgudstjenester mellom Løvestakksiden menighet og Bergen Internasjonale menighet. Disse fellesgudstjenestene har vært en berikelse og godt besøkt, men det tar tid å smelte sammen to så vidt forskjellige tradisjoner. Under Løvestakkdagene om høsten, har vi hatt økumenisk friluftsgudstjeneste med Frelsesarmeen i Løvestien og BIM. Kristi Himmelfartsdag har vi hatt fellesgudstjeneste med Årstad, Fridalen og Landås kirke i Solheimsviken de siste årene.

Forholdet skole-kirke har vært godt men har potensiale til mer samarbeid. Ny Krohnborg skole er positiv til skolegudstjenester, og det er god deltagelse fra lærere og elever.

KIRKELIGE HANDLINGER

Antall dåp i kirkene våre har vært lave, men vi har mange dåpssamtaler av barn som blir døpt i andre kirker. Dette har igjen noe med at mange ikke har tilhørighet til Løvestakksiden eller har planer om å flytte ut av området når de får barn og fordi leilighetene de bor i blir for små. I 2015 har

det blitt flere dåp, og vi aner en antydning til generasjonskifte i nærmiljøet. Vi har også gjennom de siste årene hatt dåp med voksne konvertitter både hos oss og spesielt fra den kinesiske foreningen. Voksne dåpskandidater har vært gjennom en periode med undervisning av prest før selve dåpshandlingen. Dåpsundervisning for voksne er tidskrevende for både prest og diakon.

Konfirmantkullene har vært relativt små, selv om det har blitt en økning av konfirmanter de siste årene. Noen av årskullene har over 50% fremmedkulturelle. Ca. 60% av de som er medlemmer eller tilhørende i DNK velger å la seg konfirmere. Konfirmantundervisningen foregår i menighetssalen i St.Markus kirke annenhver uke. Etter undervisningen er konfirmanter med i ungdomsklubben. Noen av konfirmanter er med ten-sing som drives av Årstad menighet. Ellers har de tilbud om å være med på konfirmantarrangementer i St.Jakob kirke.

Vi har ikke mange vigsler i våre kirker. Det har igjen med tilhørighet til området samt at det er mer attraktivt å vie seg i sentrumskirkene.

De siste årene har det blitt færre gravferd enn bare for noen år siden. Den eldre befolkning er i ferd med å tynnes og yngre folk flytter inn i området. De fleste gravferdene foregår på Møllendal og i Solheim kapell.

TROSOPPLÆRING

Løvestakksiden menighet var blant de siste som fikk trosopplæringsmidler i 2014. Vi har ikke fått tilsatt noen fast trosopplærer ennå, men høsten 2015 har vi hatt en midlertidig ansatt trosopplærer. På grunn av det lave antallet barn fra 0-18 år, strekker lønnsmidlene kun til en stilling på 15%. Menigheten har ønsket å satse på trosopplæring, og menighetsrådet satset derfor i utgangspunktet på å finansiere 15% av menighetspedagogstillingen selv, slik at man til sammen fikk en menighetspedagog i 30% stilling. Dette vedtaket ble imidlertid gjort på bakgrunn av beregninger som i ettertid har vist seg ikke å stemme. Menighetsrådet har derfor likevel ikke råd til å finansiere noe av menighetspedagogstillingen, og derfor blir denne redusert til 15% når den lyses ut i nærmeste fremtid. I tillegg vil personen som ansettes som menighetspedagog i ha 10% av frivillighetskoordinatorstillingen knyttet opp mot bl.a. rekruttering av frivillige til trosopplæringsarrangement. Vi synes det er trist at vi kun har anledning til å ha menighetspedagog i 15% stilling, fordi dette i stor grad begrenser hva vi er i stand til å sette i gang av tiltak. Vi håper å få styrket givertjenesten opp mot trosopplæring, og håper også at vi kan være aktuelle for utjevningstilskudd knyttet til trosopplæring.

Menigheten har likevel klart å få til noe trosopplæring:

- Babysang hver onsdag

- Lys Våken for 11 åringer
- tiltak for 2 åringer
- utdeling av kirkeboka til 4 åringer
- tiltak for 5 åringer
- skolestartgudstjeneste for 6 åringer

Trosopplæringsplan er under bearbeiding og blir ferdigstilt våren 2016. Målet må være at alle døpte får tilbud om et tiltak i året.

UNDERVISNING

Menigheten har hatt flere *Alphakurs*. De tre siste årene har vi fått til et samarbeid med Pionerkirken. Kurskveldene har foregått over ti kvelder og en weekend. Flere søkende mennesker med fremmedkulturell bakgrunn har deltatt på kurset. Det har også vært en berikelse for faste medlemmer å snakke om sin tro. Alphakurset er et flott konsept til utadrettet virksomhet for å nå søkende mennesker, spesielt alle de fremmedkulturelle som vi kommer i kontakt med og som er nysgjerrige på den kristne tro.

Høsten 2015 begynte vi med samlinger vi kalte for *Fellesskap med bibel og bønn*. Annenhver uke har det vært bibeltimer/sjelesorgtemaer og avslutning med bønn.

DIAKONI

Fra 2009 fikk vi diakon ansatt i 50% stilling i Løvstakksiden menighet og 50% stilling i Bergen Internasjonale menighet. Diakonaten i St.Markus, vår eldste forening, er fortsatt aktiv med sine diakonale aktiviteter og tilstelninger. Menigheten har også et diakoniuvalg som både kommer med innspill og stiller opp med praktisk hjelp. Menighetsrådet har vedtatt en diakoniplan.

Hyggestunden i Solheim kirke har samlinger to ganger i måneden for de eldre. *Eldretreffet* i St.Markus samles en gang i måneden. Program på disse samlingen består som regel av sang, innslag av diktlesing, utlodding og andakt og er et fint lavterskel tilbud for de eldre. Nedgang i antall deltagere de siste årene skyldes naturlig bortgang. Vi har flere foreninger de siste årene som har lagt inn årene grunnet medlemmenes alder: Kirkepyrd i Solheim, Støttelaget for menighetshuset i St.Markus og Støttelaget for ungdomsforeningen i St.Markus. Selv om det er mange som merker at kreftene minner, lager de likevel til julemesse i Solheim kirke og basar i St.Markus kirke. Prest, diakon og kantor har andaktstund regelmessig i Solheimsviken Alderspensjonat og Gyldenpris Servisebolig.

Åpen kirke i Solheim kirke er et månedlig tilbud på dagtid til eldre og voksne. Det starter med liturgisk samling i kirkerommet før vi spiser sammen i menighetssalen.

Besøktjenesten består av 5-6 besøksvenner som regelmessig besøker de eldre. Før jul og ved spesielle merkedager stikker diakon og prest innom privatpersoner med blomster.

En *flerkulturell kvinnegruppe* samles hver fjortende dag til aktiviteter i Sambrukshuset. Her møtes både kristne og muslimer til ulike aktiviteter som håndarbeid og matlaging. Diakonen vår organiserer samlingene. Kvinnegruppen er et flott arbeid for dialog og forståelse mellom ulike kulturer og religioner på Løvstakksiden.

Vi har også et tilbud om *norskurs* for våre nye landsmenn i menighetssalen i St.Markus kirke. Dette tilbudet er en fin måte for integrering og kontakt med flerkulturelle i vårt nærmiljø.

Hver onsdag er det *middag på Miljøstuen* ved St.Markus kirke. Etat for boligforvaltning i Bergen kommune har en leilighet i Lotheveien til disposisjon for sosiale og fellesskapsbyggende aktiviteter i nærmiljøet. Diakonaten i St.Markus og Bergen Internasjonale Menighet er med i dette samarbeidsprosjektet og skaffer kokker til å lage middag.

Hver mandag samles mellom 40-70 til *vegetarmiddag* i menighetssalen i Solheim kirke. Bærekraftige liv og Løvstakksiden menighet har et godt samarbeid der mye familiefolk i nabolaget, både voksne og barn spiser sammen. Dette tiltaket har kommet i stand de siste årene og er et av de mest positive tiltakene i vår menighet. Vegetarmiddagen er et lavterskeltilbud der mange som ikke går i kirken til vanlig kan treffes. Det er også en fin måte å markere at vår menighet bryr seg om miljø og levekår i nærmiljøet.

MISJON

Menigheten har et misjonsprosjekt knyttet til Lovsangshjemmet i Bangkok, drevet av NMS. Menighetsrådet har forpliktet seg til syv kollekter i året. Misjonsprosjektet blir tatt med i forbønnen under gudstjenesten. Flere i staben har misjonærbakgrunn, og det er naturlig å ta med misjonsstoff under andakter i foreninger og lag. Treenighetssøndag har vært en dag der vi fokuserer på misjon.

KIRKEMUSIKALSK VIRKSOMHET

Foruten kantor i 70% stilling, har vi hatt behov for vikar til å spille på gudstjenester i våre to kirker. Kantor er også med på å spille på andakter på institusjonene og i foreninger og lag. En *forsangertjeneste* er kommet istand og er med på de fleste gudstjenester. Hvert år har vi julekonsert med lokale musikanter og barnekor. I tillegg har vi musikk-gudstjenester.

Ulike konserter med eksterne musikere og kor opptre regelmessig i våre kirker. Vi har hatt samarbeid med Årstad kirkekor, St.Sunniva, dame-koret Toneveld, mannskoret Fremad og Operakoret. Kirkene våre, og særlig St.Markus kirke, blir leid ut til konserter av ulike slag. Dame-koret Toneveld øver ukentlig i St.Markus kirke.

Solheim kirkes barnekor har vært i aktivitet gjennom mange år. Nytt i 2014 er *Soul Children* for de minste barna. Det er et godt konsept med sang, dans, lek og fortelling. Ennå er dette arbeidet i startfasen, men det ser ut til å være populært for aldersgruppen.

BARNE- OG UNGDOMSARBEID

Nytt av året er også *babysang* som samles ukentlig i Solheim kirke. Babysang opplegget er et samarbeid mellom Løvstakksiden menighet og Pionerkirken.

Under fellesgudstjenestene med Bergen Internasjonale Menighet er det *søndagsskole* for de minste. Også for barna er det positivt å samles på tvers av språk, kultur og menighet. Vi har hatt søndagsskole i Solheim kirke fram til utgangen av 2015, men har nå en pause på grunn av at antallet gudstjenester og barnefamilier som kommer til gudstjenestene er lavt.

Klubben er et tilbud for ungdommer fra konfirmantalden og oppover som samles i menighetssalen i St.Markus kirke. Kveldene starter med konfirmantundervisning, deretter klubb med mat og lek sammen med andre. Vi prøver å ta vare på fjorårskonfirmantene og oppmuntrer dem til å være med i Klubben. Noen av fjorårskonfirmantene fortsetter også i tenning i Årstad kirke.

VOKSENARBEID

Menigheten har i alle år hatt gode småfellesskap for de voksne. Vi har et *husfellesskap* som samles regelmessig i hjemmene. Samlingene består av lovsang, deling av troserfaring og bønn. De mindre fellesskapene er en fin måte å hjelpe den enkelte til omsorg og å være Jesu disippel i hverdagen. Ikke minst for de single har disse fellesskapene vært viktige. En *Unge Voksne* mannsgruppe med bakgrunn fra St.Markus ungdomsforening samles regelmessig.

BRUK AV KIRKENE

St.Markus kirke og Solheim kirker er mye i bruk. Det er hele fem menigheter som deler på lokalene.

Foruten Løvsstakksiden menighet har vi *Bergen Internasjonale Menighet* som har tilsyn av biskopen i Bjørgvin, men er en selvstendig organisasjon. BIM har gudstjeneste i menighetssalen i St. Markus søndag ettermiddag.

Kinesisk Kristne forening i Bergen har sitt utspring fra Bergen Internasjonale Menighet, men har talere fra Oslo og betjenes av Nordic Chinese Christian Church. Den nåværende soknepresten i Løvsstakksiden menighet snakker mandarin og har vært behjelpelig med kirkelige handlinger som dåp og vigsel samt prekenhjelp. Kineserne skal fra 2016 av ha gudstjenester på søndager kl 1100 i St. Markus kirke når Løvsstakksiden menighet ikke har gudstjeneste.

Afrikansk kristent fellesskap, fra Rwanda, Burundi og Kongo leier menighetssalen i Solheim kirke søndag ettermiddag.

Pionerkirken i Bergen leier også Solheim kirke søndag kveld. Pionerkirken er ikke et kirkesamfunn, men organisasjon/bevegelse der mange er medlem i DNK. De har en mer moderne og karismatisk gudstjenesteform med stort hjerte for evangelisering. De ønsker å samarbeide med Løvsstakksiden menighet om babysang og andre diakonale tiltak i nærmiljøet.

Løvsstakksiden menighet ser det som positivt at kirkelokalene er i bruk. Menigheten og BKF får inntekt ved utleie. Samtidig gir det rom for samarbeid der alle parter ser det som positivt.

Fra nyttår 2016 samarbeider Løvsstakksiden menighet med Bergen Internasjonale Menighet, Kinesiske Kristne forening i Bergen og Afrikansk kristent fellesskap om fellesgudstjeneste en gang i måneden i St. Markus kirke. Det tror vi kan være inspirerende for alle parter å ha gudstjeneste sammen.

Samtidig er det ikke til å unngå at det er krevende å koordinere og planlegge med folk fra ulike kultur og med ulikt liturgisk uttrykk. Det er også utfordrende å administrere bruk av lokalene når det er så mange menigheter som bruker dem.

INFORMASJON

Menighetsbladet har vært viktig for å nå ut med informasjon om alle våre aktiviteter i menigheten. Vi har prioritert menighetsbladet og brukt mye ressurser for å få til et godt produkt. Ikke minst har vi hatt fokus på nærmiljøet på Løvsstakksiden og alt

det som fremmer gode levekår på Løvsstakksiden. Menighetsbladet er det organet som når flest samt at det er med å skape identitet og gir et positivt bilde av menigheten. På lang sikt tror vi at menighetsbladet er med å skape interesse og kanskje deltagelse i menighetens aktiviteter.

På nettet prøver vi å være oppdatert og relevante: Menighetens hjemmeside: lovstakksidenmenighet.no

Facebook gruppe: Løvsstakksiden menighet

Menighetsbladet til nedlasting:

arnulfsandvik.com/lovstakksidene

Sokneprestens preken side: arnulfsandvik.com

ØKONOMI

Løvsstakksiden menighet har en sunn og balansert økonomi. For å få midler til alle våre aktiviteter har menighetsrådet vedtatt at 2/3 av kollekten i gudstjenestene går til interne formål. Fra 2014 har vi startet en fast givertjeneste, men foreløpig har bare en håndfull personer tegnet seg på til tross for at vi har kunngjort det i menighetsblad og snakket varmt om givertjeneste på gudstjenester og prekener. Det er mye vi ønsker å få til, men økonomien setter begrensninger på vårt arbeid. Det gjelder særlig å få opp menighetspedagogstillingen med egne midler.

ARBEIDSFORHOLD

Kontorforholdene i Solheim kirke er svært mangelfulle, lite hensiktsmessige og til dels helsefarlige. Kontorene i andre etasje er trange, og det flasser av fra vegger. Organisten har kontor plass på galleriet i kirkerommet i Solheim kirke, noe som fører til at det er vanskelig å ha andre aktiviteter i kirkerommet. Vi har heller ingen gode samtalerom for dåps- og sorgsamtaler. Menighetens ønske er å få overta presteboligen som er et tilbygg til Solheim kirke. Vi vil bruke første etasje til kontor og andre etasje til trosopplæring og barnearbeid.

Krypten i St. Markus kirke har tidligere vært brukt til ungdomsarbeid. Men pga mugg og sopp på veggene er det helsemessig uforvarlig å bruke rommet. For tiden er rommet stengt av og brukt til lagerrom. Bergen Kirkelige Fellesråd har utredet reparasjon og grøfting utenfor kirken, noe som krever større omkostninger. Vi håper at dette arbeidet kan bli gjort i en ikke altfor fjern fremtid slik at vi igjen kan bruke rommet til ungdomsarbeid.

PLANER, STRATEGI OG MÅL

Løvsstakksiden består i hovedsak av boliger. Visjonen vår er at menigheten kan være et hjem i nærmiljøet for alle de som bor i soknet. Kirkene kan være en møteplass der mennesker får åndelig påfyll og knytter nære relasjoner. Derfor har menigheten satset på bygging av mindre fellesskap, både lavterskeltilbud og trosbyggende samlinger. Gode og relevante gudstjenester er det sentrale i vår arbeid. Et sterkt indre åndelig fellesskap er en forutsetning for all utadrettet aktiviteter.

Menighetsråd og stab har prioritert følgende område der vi kan satse på i årene som kommer.

TROSOPPLÆRING

Trosopplæring er en stor reform som krever mye innsats, ikke minst av stab og frivillige. Vi har nettopp fått trosopplæringsmidler, men har ennå ikke en fast ansatt menighetspedagog. Selv om vi er kommet godt i gang med trosopplæring, så er vårt håp at vi i løpet av våren 2016 får en fast ansatt menighetspedagog slik at det blir stabilitet og forutsigbarhet i trosopplæringen. Vi ønsker å få opp en fast givertjeneste slik at vi etterhvert kan få en større stillingsprosent.

Alle aktivitetene rundt trosopplæringen er i seg selv menighetsbyggende, og vi kommer i kontakt med mange foreldre. Mye av trosopplæringen er knyttet til gudstjenester, så vi tror at det kan skape flere deltagere og en fornyelse av gudstjenestene.

Vi håper å få overta presteboligen/tilbygget til Solheim kirke og tenker i såfall å bruke noe av rommene til trosopplæring.

Medlemstallet for aldersgruppen 0-18 år er ca. 320. Det er forholdsvis lite for en så stor befolkning som er på Løvsstakksiden. Likevel er barn og unge en prioritet for oss. Det generer mye positivt ellers i menighetsarbeidet.

FLERKULTURELT ARBEID

Det er naturlig at Løvsstakksiden menighet har en internasjonal og flerkulturell profil si-

den nesten en tredel av befolkningen kommer fra andre land. Allerede nå har vi mange i Løvsstakksiden menighet som kommer fra et annet land. Bergen Internasjonale Menighet bruker lokalene i St. Markus kirke. Vi er også kirkebokfører for Bergen Internasjonale Menighet. Kapellane og diakonene i Løvsstakksiden menighet er deltidsansatt i Bergen Internasjonale Menighet. Det nære forholdet mellom Løvsstakksiden menighet og Bergen Internasjonale Menighet gjør at vi bør se på en mer strømlinjeformet organisering. Kapellane i Løvsstakksiden menighet har også tittelen prest i Bergen Internasjonale Menighet. Kanskje navnet heller skulle være Internasjonal prest?

Vi er allerede godt i gang med fellesgudstjenester mellom Bergen Internasjonale Menighet og Løvsstakksiden en gang i måneden. Disse gudstjenestene har stort potensial og er berikende for alle parter. Det gjenstår å videreutvikle konseptet og å få til en form som alle parter er komfortable med. Bergen Internasjonale Menighet bruker engelsk, og vi i Løvsstakksiden menighet norsk. Fellesgudstjenestene er ofte en blanding av begge språk. Ennå rekrutterer de fleste i Bergen Internasjonale Menighet deltagere fra hele Bergen. Vi savner flere som bor på Løvsstakksiden skal være med i Bergen Internasjonale Menighet. Samarbeid om andre aktiviteter er også mulig. Kanskje mindre fellesskap som husfel-

lesskap og Alphakurs kan være tingen for å integrere flere. Flerkulturelle savner ofte sosial kontakt med nordmenn, og mange norske synes det er spennende med et fargerikt fellesskap.

DIAKONI

Løvestakksiden menighet bør ha en diakonal profil. Løvestakksiden har mange sosiale utfordringer og mye nød. Med de ressursene vi har, er vi ikke i stand til å tilby omsorg og hjelp til alle grupper. Mye av det diakonale arbeidet vi har er allerede godt og kan videreføres, det gjelder særlig eldrearbeidet. En gruppe som vi kan satse mer på er de som sliter med psykisk helse og bor i de kommunale boligene. Her er relasjonsbygging og tillit noe som må bygges over tid. De gruppene som er vanskeligst å tilby noe for, er de som sliter med rus. Heldigvis har vi Kirkens Bymisjon som driver et godt arbeid i sentrum. Kanskje vi kunne fått til noe sammen, siden Strax-huset ligger ved Puddefjordsbroen og mange brukere bor eller trekkes mot Løvestakksiden.

Studentene på Løvestakksiden er en gruppe som vi ikke har vært i stand til å satse på. Studentene søker ofte mot forsamlinger med større innslag av jevnaldrende.

Å skape gode møteplasser og et godt fellesskap er viktig i det diakonale arbeidet. Kirken bør oppleves som relevant for alle. Vi har engasjert oss sterkt i nærmiljøet ved å være sentral i planlegging og gjennomføring av Løvestakke dagene. Menighetsbladet vårt har hatt en sterk fokus på nærmiljøet. Menigheten har mye å vinne ved å samarbeide med kommunale etater som samarbeidsforum gjennom helsetjenesten, Frivillighetssentralen i bydels-senteret, Bergen Internasjonale Menighet, Bærekraftige liv, Frelsesarmeen i Solheimsviken og Pionerkirken. Kirkens Bymisjon har vi ikke hatt så mye å gjøre med.

Flyktningestrømmen det siste året har vi ennå ikke sett så mye til. Vi har ikke noe mottak på Løvestakksiden, men det er stor sannsynlighet for at flyktninger etterhvert blir plassert i

de kommunale leilighetene på Løvestakksiden. Når det etterhvert kommer flyktninger hit, kan vi invitere dem til våre aktiviteter. Likeens kan det være en god ide å få til en fadderordning i vår menighet der den enkelte kan være fadder for en flyktning/flyktningefamilie. Dette kan være med å gi omsorg, samt hjelpe til med en smidigere integrering i det norske samfunnet.

Dialog og brobygging mellom muslimer og kristne er også et satsingsområde i de kommende årene. Vi kan invitere til dialogkvelder med aktuelle tema. Det gjelder særlig holdninger og fordommer vi kan ha til hverandre. Alt som skjer i den store verden med terrorisme og krig er med å skape meninger og polarisering av grupper i nærmiljøet. For eksempel er dialogarbeid i kvinnegruppen som samles i sambrukshuset, et viktig bidrag til å minske polarisering og skape gode holdninger.

Samarbeidet med Bærekraftige liv Løvestakken har vært positivt de siste årene. Det har blitt skapt et godt miljø rundt vegetarmiddagene på mandager. Her er mange som ønsker å gjøre noe for klima og rettferdighet. Vi kan få til mer samarbeid og gjerne ha ulike arrangement med fokus på klima og rettferdighet.

Kirkene våre er ofte stengt på dagtid. Det er et ønske og behov for å ha åpne kirker, slik at folk kan stikke innom, tenne lys og ha en stille stund. Staben har ikke kunne prioritere sin arbeidstid på dette, men kanskje vi kan rekruttere frivillige. Vi har åpen kirke en onsdag i måneden med lunsj. Under vegetarmiddagen på mandager kan vi også ha åpen kirke. Når den nye gangbroen over Damsgårdssundet blir ferdig, kan vi forvente mer mennesker rundt St.Markus kirke. En åpen St.Markus kirke kan være en rasteplass på veien til Løvestakken.

FRIVILLIGHET

For å lykkes med alle våre utfordringer og i det arbeidet vi allerede har, er vi avhengig av frivillige. Staben har pr. idag mye ansvar for og oppgaver med å holde menighetsarbeidet i gang. Vi må bli flinkere til å rekruttere frivillige som ønsker å gjøre en innsats for sin neste og

for menigheten. Spesielt nypensjonister er en gruppe som kan ha tid og krefter til å gjøre en innsats.

Vi må også jobbe videre med å få til en frivillighetskultur i vår menighet. Hovedfokuset må være de frivillige og at de får et sterkt eieforhold til alt vi gjør. Staben er satt til å betjene de frivillige og legge forholdene til rette for de frivillige, ikke omvendt. Ofte er det større sjanse for å lykkes når de frivillige selv tar initiativ til aktiviteter. Vi har i mange år hatt en frivillighetskoordinator i 50% stilling. Denne stillingen er nå omfordelt 40% til administrasjonslederstilling og trosopplæringsstilling 10%. Frivillighet er noe som alle i staben må tenke på og hele tiden arbeide med. Kanskje vi kunne få ekstern hjelp til å jobbe videre med dette?

NYE INNFLYTTERE

Når alle de nye høyblokkene ved Damsgårdssundet blir ferdigbygget, vil vi få ca. 1500-2000 nye innbyggere på Løvestakksiden. Hvordan vi kan få presentert menigheten og skape tilhørighet til St.Markus kirke vil bli en utfordring. Her gjelder det at vi er flinke til å få ut informasjon. Vi tenker å lage en brosjyre med presentasjon av vår menighet samt invitere nye innflyttere til en velkomstfest?

Rapport fra Bergen Kirkelige Fellesråd

BEMANNING

Bergen kirkelige fellesråd har følgende stillinger i Løvstakksiden menighet i dag:

Solveig Sjursæther startet i menigheten som *administrasjonsleder* i Solheim menighet august 2001. Administrasjonsleder stillingen har endret innhold og tittel, men siden november 2012 har hun hatt 60 % som administrasjonsleder og vil fra 01.01.2016 i tillegg arbeide som frivillighetskoordinator i 40 % stilling.

Annicken Gildernes har arbeidet som *kirketjener* i 50 % stilling siden 23.08.2010.

Mariko Takei Myksvoll er ansatt i 80% stillingsin i BKF, som *kantor* i menigheten i 70 % stilling og startet i januar 2007. 10 % av stillingen er knyttet til orgelklubben Ferdinand.

Stillingene som *menighetspedagog* 15 % og frivillighetskoordinator 10 % er midlertidig besatt av Heidi Husevåg. Stillingen vil bli lyst ut på nyåret 2016.

Kari Kaland Vestbøstad er siden 23. august 2007 ansatt som *diakon* i 100% stilling med tjenestested både i Løvstakksiden menighet og i Bergen Internasjonale Menighet

BKF'S BRUK AV RESSURSER I LØVSTAKKSIDEN MENIGHET 2014 OG 2015:

BKF dekker lønn til kirketjener, kantor, frivillighetskoordinator, diakon og administrasjonsleder i menigheten. I tillegg dekkes driftsutgifter for Solheim og St. Markus kirker, samt kontorhold for prester og medarbeidere.

Regnskapet for 2014 og hittil i 2015 viser følgende utgifter (utgifter til Solheim kapell er

	2014	Pr 31.12.15	Merknad
Lønn inkl sosiale utgifter	2 222 000	2 411 000	1
Drift og vedlikehold kirkebygg	814 000	726 000	2
Administrative tilskudd og utgifter	74 000	109 000	3
Trosopplæringstilskudd	91 000	40 000	
Rehabilitering og nyinvesteringer	491 000	2 636 000	
Sum	3 692 000	5 922 000	

ikke tatt med i oversikten, da det inngår i regnskapet til gravplassforvaltningen i Bergen som finansieres med egne kommunale budsjettmidler):

Merknad:

- 1) Inkl. lønn til menighetspedagog
- 2) I tillegg kommer lønnsutgifter til Akasiaansatte sin drifter og vedlikeholder kirke og gravplass
- 3) I tillegg kommer utgifter til regnskapsførsel for menigheten

KIRKEBYGGENE - SOLHEIM KIRKE

Solheim kirke og menighetshus i Hordagaten 28 ble bygget etter tegninger av arkitekt Peter Andersen, og innviet 23.september 1956. Kirken har 319 sitteplasser. Den er bygget med pusset murverk, rappet utvendig, glattpusset og malt innvendig. Kirken har ingen spesiell vernestatus. Orglet er bygget av Jørgensen i Oslo, har 36 stemmer. Kirken har lenge hatt behov for rehabilitering, både innvendig og utvendig. I 2015 er det gjort store utvendige oppgraderinger, men innvendig er det fortsatt store behov, ikke minst når det gjelder kontorforhold for ansatte.

Utførte arbeider

En utarbeidet tilstandsrapport konkluderte med at det var stort behov for ytre rehabilitering av Solheim kirke. Basert på denne rap-

porten har vi i 2015:

- 1) Skiftet takstein
- 2) Rettet opp skjevheter i taket
- 3) Registrert og dokumentert skjevheter i kirkeveggene for å kunne kontrollere og hindre farlig utgliding av veggene.
- 4) Skiftet takvinduer og en del andre vinduer i kirken.
- 5) Reparert eller skiftet takrenner, nedløp, sløyser, hetter m.m.
- 6) Vasket og malt kirken utvendig
- 7) Fjernet trær som stod tett i kirken fordi disse er ødeleggende for bygget
- 8) Ordnet med brannsikker oppbevaring for bosspann
- 9) Laget parkeringsplass for ansatte på baksiden av kirken

I forbindelse med oversvømmelse i kjelleren under kirken/presteboligen ble oljefyren og alle varmvannsberedere ødelagt. Alle disse er skiftet. Oljefyren er samtidig klargjort for overgang fra oljefyr til biobrensel.

Gjenstående tekniske behov

Tilstandsrapporten nevnte også andre behov som foreløpig ikke er dekket. Disse vurderes fortløpende i forbindelse med budsjettarbeider. Av disse kan nevnes (i uprioritert rekkefølge):

- 1) Vasking/maling av innvendige vegger
- 2) Reparasjon / utskifting av stoler
- 3) Utskifting av kirkeklokkestyring
- 4) Oppgradering/utskifting av ventilasjonsvifter i en del rom i kjelleren
- 5) Oppgradering/utskifting av luftfukter i kirkerom
- 6) Utskifting av gamle elektrotavler
- 7) Fjerning av jorden inntil kirkeveggene rundt hele kirken, og sikre god drenering av vann bort fra kirkeveggene
- 8) Skifting av vinduer i menighetssalen
- 9) Diverse sparkling og små malingsarbeider
- 10) Vurdering av lynveranlegg
- 11) Menigheten ønsker en endring av trappen utenfor våpenhuset, for enklere å kunne bære ut kister.

Kirkeløper og universell utforming

Menigheten har lenge hatt ønske om ny kirkeløper. Det er satt av penger til dette, arbeidet med utformingen av løperen er i full gang.

Det er laget universell tilgang til prestekontoret i første etasje, og til kirkerom. Det er laget planer om løfteplattform mellom første etasje og underetasjen, slik at en får universell tilgjengelighet også til garderobe/toaletter mv., men det er foreløpig ikke satt av penger til dette tiltaket.

Oppvarming

Solheim kirke er den eneste kirken i Bergen som har olje som hovedoppvarmingskilde. Oljefyren fungerer både for kirken og presteboligen.

I forbindelse med nødvendig oppgradering av oljetanken i 2012 ble det vurdert en omgjøring av anlegget til varmepumper. Konklusjonen den gangen var at dette var for kostbart, ettersom en da ville måtte skifte ut hele det innvendige anlegget også, alle ovner og rør. Den gangen fornyet en derfor oljeanlegget. I 2015 har vi som nevnt skiftet ut deler av oljefyren, slik at den er tilpasset biobrensel. Vi vil dermed få et mer miljøvennlig anlegg enn tidligere, men ikke et optimalt anlegg.

Kontorer for ansatte

Kontorene for ansatte i Løvestakksiden er ikke tilfredsstillende. Det er for liten plass, flere av kontorene er teknisk dårlige, det mangler funksjonelle møterom m.m.

Planen vår for å få rettet opp i dette, er å få overtatt presteboligen som ligger som en fløy til kirken. Denne står tom, men administreres nå av Bergen kommune. Vi har en stund arbeidet for å få denne overført til Bergen kirkelige fellesråd, og har god tro på at vi vil få til dette. Arbeidene som ble utført i 2015 på tak og yttervegger inkluderte derfor presteboligen, på BKF's kostnad (etter avtale med kommunen) Så snart vi har fått eiendomsretten til den gamle presteboligen, vil vi starte planleggingen av hvordan den best kan utnyttes, til glede for menigheten og de ansatte. Vi vil få noen utfordringer, blant annet med universell tilrettelegging, men ser likevel på dette som den beste løsningen for å få brukbare kontorforhold.

ST. MARKUS KIRKE

St. Markus kirke ble bygget etter tegninger av arkitektene Sverre Losnedahl og Nicolay Brøndmo. Den ble innviet 12.februar 1939 og rommer 650 sitteplasser. St. Markus kirke er en av de få

kirkene i Norge som er bygget i funksjonalistisk stil. Detaljer som f.eks. lampene er tro mot denne stilen. Kirken ligger i Lien 45, og har vernestatus listeført. Det er en teglmurt langkirke, sokkeletasjen er slemmet, inngangsparti og topp tårn er fuget teglstein, resten er pusset. Orgelet er bygget av Frobenius, har 25 stemmer.

St. Markus kirke gjennomgikk en stor oppgradering i 2008. Av arbeid som ble utført kan nevnes:

- 1) Omfattende reparasjon av gesimskant på klokketårn
- 2) Malingsfjerning, tetteslemming av hele kirken
- 3) Kirken ble malt med silikatmaling
- 4) Vinduer og dører ble reparert og malt
- 5) Laminert glass montert utenpå blyfelt/vinduer

I 2011 fikk kirken nytt lydanlegg, og hovedtrappen ble pusset opp. I 2013 ble det gjort innvendige oppgraderinger, blant annet av toalettene. I 2015 er det gjort betydelig nedskjæring /opprydding av vegetasjonen rundt kirken, blant annet etter påtrykk fra naboer. Det ble også gjort en del forbedring av nedløpsrennene.

Universell tilrettelegging

Det er universell tilkomst til kirkerommet via sideinngang.

Fremtidige behov

Det er ingen kortsiktige planer om store oppgraderinger i St. Markus kirke. Vi planlegger justering av varmestyring og lys og låser. Skinnnet på alterringen er slitt og bør fornyes. Det er også behov for å se på drenering rundt kirken. I dag er et av rommene i kjelleren avstengt grunnet muggproblemer.

GRAVPLASS OG KAPELL

Solheim gravplass ligger innenfor soknets grenser, men samtidig sokner menighetens innbyggere naturlig også til Møllendal gravplass. I Bergen kan innbyggene med få unntak fritt velge på hvilken gravplass det ønskes å få tildelt grav.

Solheim gravplass omfatter totalt 117,5 daa og ble innviet 6. april 1917. Gravplassen har ca 18 000 graver. Etter at arealet ble ervervet i 1912, utarbeidet Ralph Wilson, vannverkssjef ved Bergen vann- og avløpsvesen, en grundig plan for gravplassen. Han la stor vekt på at Solheim gravplass skulle ha et mer variert og tiltalende utseende enn de tradisjonelle kirkegårdene med sine kvadratiske gravfelt. Buete felt og svingende veier samt samling av familiegavsteder langs hovedveiene ga Solheim sitt karakteristiske preg som vil være viktig å ivareta også i fremtiden. Wilson la stor vekt på valg av trær og busker samt plasseringen av dem. I dag er Solheim gravplass et fantastisk skue under kirsebærblomstringen i mai/juni. Opparbeidelsen tok i til i 1914 og ble gjennomført av anleggsgartner Ingolf Eide.

På grunn av at Fjøsangerveien allerede den gang var sterkt trafikkert, med bl.a. store støvplager, ble det bygget et 2,5 m høy mur som skjerming av gravplassen i stedet for det mer tradisjonelle smijerns-gjerdet.

Solheim gravplass har 8430 kistegraver og 9657 urnegraver, i tillegg til en reserve på 2000 graver som kan frigis ved masseutskiftning/ rehabilitering. De siste fem årene er det i gjennomsnitt satt ned 157 urner per år på Solheim. Av disse urnenedsettelsene er bare 25 i nye graver, resten blir gravlagt i graver som familien allerede har (gjenbruk). Det gravlegges gjennomsnittlig 38 kister i året, men her er gjenbruksandelen liten.

Æreskirkegården på øvre del av gravplassen er en minnelund for norske falne både hjemme og ute under annen verdenskrig. Her er både minneplater og noen gravlagte, fra det som den gang var Bergen kommune. Æreskirkegården ble anlagt i 1947 og ble rehabilitert i 2009/2010.

Tyskerne tok i bruk Solheim kirkegård for sine falne under den annen verdenskrig og en tysk æreskirkegård ble vedtatt 1966. 1085 tyske soldater er gravlagt her. Ansvaret for krigsgravene er lagt til den lokale gravplassforvaltningen i BKF og finansieres gjennom årlige tilskudd fra Krigsgravtjenesten i departementet.

Solheim kapell, Fjøsangerveien 65a, er oppført i 1920 og innviet 13.oktober samme år. Kapellet er i pusset tegl, tegnet av arkitekt Sigurd Lunde. På langsiden er det bygd fløyer. Mot vest er det en granittportal i rundbuestil. Innvendig apsis i øst, flankert av sakristier. Saltaket har svart, glasert takstein. Glassmaleri i apsidebuen, og over buen en relieff-fremstilling av korsfestelsen. Kapellet ble brannskadet 1969 og restaurert.

I kapellet er det årlig i underkant av 40 gravferds-seremonier, og bruken har gått jevnt nedover etter at kapellene på Møllendal ble renoveret i 2010. Kapellet brukes også til konserter og leies ut til en menighet til gudstjenester på søndagene. I skrivende stund gjør Gravplassforvaltningen en vurdering om Solheim kapell fortsatt skal benyttes som gravkapell, med grunnlag i tettheten av kapell i sentrumsnære strøk i Bergen og kostnadene sett opp mot bruken av kapellet. Det må gjøres vesentlige investeringer dersom kapellet skal fremstå som verdig. Det er tatt imot innspill på saken fra flere hold bl.a. fra Solheim menighet. Det er fellesrådet som skal gjøre vedtak i saken.

I kjelleren på Solheim kapell ligger det et krematorium fra 1939. Det ble brukt som reservekrematorium fra 1970 tallet og frem til oktober 2010. Krematoriet er ikke lenger i bruk.

Under terrassene er det også et Kolumbarium som var i bruk frem til lovendringen i 1997, da det ble et krav at urnen skulle gravlegges i jord. Kolumbariet er avviklet og trenger rehabilitering, men er en del av byens verdifulle kulturhistorie. En rehabilitering er mulig, og en søknad til departementet om å kunne bruke kolumbarium som gravferdsform er også mulig, men det må vesentlige investeringer til for å kunne realisere dette.

Bjørg Sveinall Øgaard
Konst kirkeverge

SLUTTORD OG KONKLUSJON

Løvsstakksiden menighet står i et meget viktig arbeid. Vårt kall og oppdrag er å virkeliggjøre Guds rike på Løvsstakksiden. Menigheten er Kristi legeme og vi er Kristi hender og føtter i nærmiljøet. Vi har et godt budskap å dele, om Guds kjærlighet gjennom Jesus Kristus og vil være et vitnesbyrd om Ham på Løvsstakksiden. Jesus virket blant de marginaliserte i samfunnet. Vi tror at menigheten vår får være en del av Guds plan for alle mennesker og spesielt de som sliter og er fremmede i samfunnet.

Menighetens hovedoppgave må være forkynnelse av evangeliet i ord og handling. Å holde gudstjenester og nøre opp under det åndelige arbeidet må alltid være kjernen i vår virksomhet. Samtidig er det viktig å ha lavterskel-tilbud og relevante aktiviteter slik at vi kommer i kontakt med flere mennesker i vårt nærmiljø som kanskje er fremmede for menighetslivet.

Menneskene som bor på Løvsstakksiden er ikke en ensartet gruppe. Det er mange ulike grupper. Vi har ikke ressurser til å satse på alle, men må fokusere på de vi tror vi kan gjøre en forskjell for.

Trosopplæring er et hovedsatsingsområde i de kommende årene og kan føre til mer barne- og ungdomsarbeid. Vi trenger imidlertid mer ressurser til dette arbeidet enn vi får i dag hvis vi skal ha mulighet til å drive godt trosopplæringsarbeid. Barn og unge er i seg selv viktige, men man når også familiene ved å satse på disse. Løvsstakksiden har et stort innslag av flerkulturelle. Det er naturlig at vi prøver å inkludere våre nye landsmenn i vår menighet, og at vi har en internasjonal profil. Samarbeidet med Bergen Internasjonale Menighet og fellesgudstjenester tror vi har et stort potensial.

Diakoni er kirkens ansikt utad. Siden det er mange kommunale boliger i området, er det naturlig at vi har et sterkt diakonalt fokus og profil. Å avhjelpe nød som finnes er i seg selv verdifullt, uansett tro. Dersom det er ønskelig at vi skal ha flere diakonale lavterskeltilbud i vår menighet, har vi behov for flere ressurser til dette. Å arbeide mot klimaforandring, for dialog mellom ulike grupper og å arbeide for rettferdighet har også sin naturlige plass.

Det er mye vi kan gjøre på Løvsstakksiden for å fremme menigheten som Kristi vitnesbyrd. Skal vi lykkes er det viktig at vi får frivillige som ønsker å gjøre en innsats. Det er utfordrende å få nye frivillige i en befolkning som stadig flytter på seg. Vi står foran et generasjonsskifte på Løvsstakksiden, der den eldre befolkning minker og småbarnsfamilier flytter inn. Vi må også regne med at en del flykninger vil bosette seg her i den kommende

tiden. Disse forandringene kan vi ikke flykte fra, vi er tvunget til å forholde oss til dette.

De siste årene har det vært mange reformer i kirken. Forandringer er krevende og tar mye energi. Utskiftninger i staben og nedskjæring i stillingsprosent til presteressurser er også krevende å forholde seg til. Når vi nå får menighetspedagog til våren vil vi få en mer stabil arbeidssituasjon i staben og kan tenke og planlegge mer langsiktig i vårt arbeid.

De siste årene har vi stadig hørt om en vanskelig økonomisk situasjon i Bergen kirkelige fellesråd og i domprostiet. Løvsstakksiden menighet er ofte blitt nevnt der man ønsker å kutte i ressurser og utgifter. Det har ikke vært motiverende og vi har særlig følt at det arbeidet vi gjør ikke er så viktig.

Vi håper biskopen kan gi oss motivasjon i arbeidet vi står i, og veilede oss gjennom alle de forandringene som skjer på Løvsstakksiden. Ikke minst trenger vi hjelp til å prioritere riktig.

Vi tror at kirkens troverdighet og integritet vil vise seg i hvordan vi som kirke tar oss av de fattige, svake og fremmede. Derfor håper og tror vi at det arbeidet som drives på Løvsstakksiden kan være verdt å satse på, selv i økonomisk vanskelige tider.

Sokneprest
Arnulf Sandvik

Menighetsrådsleder
Berit Eggen Solstad

